

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kehitysvammaisten työllisyysasteen nostamisesta ja tuetusta oppisopimuksesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Johanna Karimäen /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 496/2017 vp:

Millaisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä vammaisten työllisyysasteen nostamiseksi ja tuetun oppisopimuskoulutuksen tehokkaammaksi käyttöön ottamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kehitysvammaisten työllistymisen edellytysten parantaminen on tärkeä yhteiskunnallinen tavoite. Kehitysvammaisilla tulee olla mahdollisuus kouluttautua, päästä työhön, vaikuttaa oman elämänsä suuntaan ja antaa oma arvokas panoksensa yhteiskuntaan. Tavoite vaatii toimia usealla eri yhteiskunnan sektorilla.

Hallituksen Osatyökykyisille tie työelämään -kärkihankkeen tavoitteena on vahvistaa osatyökykyisten henkilöiden asemaa siten, että he joko pysyvät työelämässä tai työllistyvät nykyistä huomattavasti paremmin. Tämä lisää osatyökykyisten yhdenvertaisuutta ja elämänlaatua sekä vähentää eriarvoisuutta ja valtion kustannuksia. Sosiaali- ja terveysministeriö toteuttaa kärkihankkeen yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Kärkihankkeessa tehdään yhteistyötä laajan sidosryhmäverkoston kanssa ml. työmarkkinajärjestöt, vammaisjärjestöt, sote-järjestöt sekä tutkimuslaitokset. Kärkihanke kestää nykyisen hallituskauden ajan.

Kärkihanke sisältää kahdeksan toisiinsa nivottua projektia ja useita laaja-alaisia toimenpiteitä. Kärkihanke mm. nostaa palvelujärjestelmän ammattilaisten osaamista kautta Suomen työkykykoordinaattorikoulutuksen avulla. Koordinaattorit ovat palvelujärjestelmän asiantuntijoita, jotka tukevat osatyökykyisiä työllistymisessä ja työssä jatkamisessa. Kärkihankkeessa on käynnissä 12 alueellista kokeilua. Kuudessa kokeilussa luodaan ja kehitetään työkyvyn tuen toimintamalleja. Samalla luodaan saumattomat ja oikea-aikaiset palvelupolut hoitoon ja kuntoutukseen ohjaamiseen.

Kuudessa kokeilussa luodaan ja testataan osatyökykyisten työllistymistä ja osallisuutta tukevia alueellisia toimintamalleja. Uusilla toimintamalleilla vahvistetaan vammaisille, kehitysvammaisille ja pitkäaikaistyöttömille järjestettävän työtoiminnan työelämälähtöisyyttä, helpotetaan erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opinnoista töihin siirtymistä sekä kehitetään osallisuutta tukevaa toimintaa henkilöille, jotka ovat erityisen kaukana työmarkkinoista. Kokeilujen rinnalla uudistetaan sosiaalihuollon työllistymistä tukevaa toimintaa, työtoimintaa ja työhönvalmennusta koskevaa lainsäädäntöä.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 496/2017 vp

Kärkihankkeessa myös edistetään vammaisten yrittäjyyttä sekä selvitetään rekrytointikynnyksen madaltamiseen tarvittavia toimenpiteitä yhdessä työmarkkinajärjestöjen ja vammaisjärjestöjen kanssa. Kolmikantaisessa työryhmässä on jo selvitetty lineaarisen mallin toimivuutta työkyvyttömyyseläkkeen ja ansiotulon kannustinloukkujen vähentämiseksi. Jo käytössä oleva verkkopalvelu www.tietyoelamaan.fi tukee jokaista osatyökykyistä työllistymisessä.

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö uudistuu 1.1.2018 alkaen. Ammatillinen koulutus perustuu jatkossa jokaiselle koulutuksen aloittavalle opiskelijalle laadittavaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen ja osoittaminen suunnitellaan yksilöllisesti tutkinnon tai koulutuksen osittain. Samalla huomioidaan yksilöllisesti mm. mahdollinen ammattitaitovaatimuksista ja osaamistavoitteista poikkeaminen, erityisen tuen sisältö ja ohjaus- ja tukitoimet.

Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa suunnitellaan, missä tarvittavaa osaamista hankitaan. Osaamista voi hankkia koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöjen lisäksi työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä perustuen joko koulutussopimukseen tai oppisopimukseen. Näitä vaihtoehtoja voidaan joustavasti yhdistellä opiskelijan opintojen aikana ja siirtä koulutussopimuksesta oppisopimuskoulutukseen tai päinvastoin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtionavustuksella toteutettiin muutama vuosi sitten tuetun oppisopimuskoulutuksen hanke. Siinä kehitettiin tukitoimia, joilla voidaan varmistaa, että oppisopimusopiskelijan oppimiselle asetetut tavoitteet saavutetaan. Kehittämishankkeessa luotiin ohjekirja koulutuksen järjestäjille tuen tarpeen tunnistamisen, tuen suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan välineiden ja työkalujen kehittämisen tueksi. Jatkossa nämä ohjaus- ja tukitoimet sisältyvät oppisopimusopiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan.

Uusi ammatillinen koulutus perustuu asiakaslähtöisyyteen ja osaamisperusteisuuteen, joka lähtökohtana soveltuu hyvin erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden koulutukseen. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena on mahdollistaa erilaiset opintopolut hyvin erilaisia osaamistarpeita omaaville opiskelijoille. Yksilölliset tuen tarpeet otetaan huomioon jokaiselle opiskelijalle laadittavassa henkilökohtaisessa osaamissuunnitelmassa niin koulutussopimuksessa kuin oppisopimuksessakin. Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten tai osaamistavoitteiden saavuttamiseksi.

Helsingissä 4.12.2017

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen